

***„Nowe życie w Chrystusie.
Przez Chrystusa. Z Chrystusem. W Chrystusie.
Przez wiarę i chrzest do świadectwa”.***

***Program duszpastersko-katechetyczny
diecezji radomskiej na rok szkolny 2015/2016***

Rok duszpastersko-katechetyczny 2015/2016, przeżywany pod hasłem „Nowe życie w Chrystusie”, jest kontynuacją tematyki chrzcielnej czteroletniego *Programu duszpasterskiego* (2013-2017), którego myślą przewodnią są słowa „Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Przez wiarę i chrzest do świadectwa”. Trzeci rok realizacji programu zbliża do 1050. rocznicy Chrztu Polski. Jest to nie tylko wspomnienie historycznego wydarzenia, ale także pogłębienie jego znaczenia i umocnienia wiary. Jego symbolami są: woda chrzcielna i biała szata. Te znaki powinny pomóc ochrzczonej, w odnowieniu łaski tego sakramentu i w odkrywaniu misji, jaką od Boga otrzymali. Jednocześnie rok 2016 będzie czasem dziękczynienia Bogu za wydarzenie o fundamentalnym znaczeniu dla chrześcijaństwa i państwowości polskiej oraz za dar wiary otrzymany przez naszych przodków. Papież Franciszek ogłosił 2016 rok Nadzwyczajnym Jubileuszem Miłosierdzia i spotkaniem młodych w ramach Światowych Dni Młodzieży w Krakowie. Tak więc rok duszpastersko-katechetyczny 2015/2016 ma stać się szczególnym czasem łaski i będzie obfitować w znaczące wydarzenia dla Kościoła i życia wiernych. Ich celem staje się doprowadzenie chrześcijanina do odnowienia przymierza chrzcielnego, czyli do odkrycia godności i zadań, które wypływają z faktu chrztu.

I. Nowe życie w Chrystusie. Droga duchowości chrzcielnej

Jednym z głównych celów programu duszpastersko-katechetycznego na rok 2015/2016 jest doprowadzenie wiernych do „nowego życia w Chrystusie”. Wszelkie działania duszpasterskie i katechetyczne mają zmierzać do pogłębienia znaczenia sakramentu chrztu oraz podjęcia drogi duchowości chrzcielnej. Wszystko to ma przyczynić się do zdynamizowania życia chrześcijańskiego w wymiarze osobistym i wspólnotowym¹. Nowe życie w Chrystusie jest darem ofiarowanym ludziom z miłości Boga, który „Syna swego Jednorodzonego dał, aby każdy, kto w niego wierzy, nie zginął, ale miał życie wieczne” (J 3,16). Zatem celem wszelkich działań jest ukazanie Syna Bożego jako Odkupiciela i Zbawiciela

¹ Por. S. Haręzga, *Dynamika nowego życia w Chrystusie*, w: Komisja Duszpasterstwa Konferencji Episkopatu Polski, *Nowe życie w Chrystusie. Przez Chrystusa, z Chrystusem, w Chrystusie. Program duszpasterski Kościoła w Polsce na lata 2013-2017*, Poznań 2015, s. 207.

grzesznego człowieka. Ta prawda jest istotną treścią kerygmatu pierwotnego Kościoła oraz centrum i fundamentem naszej wiary. Nowe życie w Chrystusie jest możliwe dopiero przez poddanie się Jego działaniu i osobistą relację z Nim². Duszpasterze powinni ukazywać chrzest jako „zanurzenie” w śmierć i pogrzebanie z Chrystusem (śmierć dla grzechu) i „wynurzenie” – powstanie do rozpoczęcia chrześcijańskiej drogi chodzenia w nowym życiu (por. Rz 6,4), w zjednoczeniu ze Zmartwychwstałym Panem i w otwartości na działanie Ducha Świętego. Chrzest przyjęty przez dziecko lub dorosłego jest zatem początkiem nowego życia dla każdego, kto go przyjmuje. Podobnie chrzest, który przyjął Mieszko I zapoczątkował nowe życie dla narodu polskiego. Symbolami obecnego roku duszpastersko-katechetycznego są woda i biała szata. Dlatego też cele i treści prezentowane przez katechetów powinny skupić się na wyjaśnieniu i ukazaniu sensu i symboliki sakramentu chrztu. Woda ma moc oczyszczającą. Poprzez zanurzenie czy też potrójne polanie głowy dziecko zostaje obmyte z grzechu pierworodnego, a dorośli także i z grzechów osobistych. W ten sposób człowiek otrzymuje godność dziecka Bożego. Biała szata symbolizuje nowego człowieka, który staje się dzieckiem Bożym i mieszkaniem Trójcy Przenajświętszej. Dzięki przyjęciu sakramentu chrztu człowiek zostaje włączony do Ludu Bożego, może przyjmować kolejne sakramenty i żyć w łączności z łaską Bożą. Porzucenie drogi zła, nawrócenie i nowa jakość życia określana jest jako paschalny styl życia, który oznacza m.in. realne podjęcie zadań wynikających z chrztu³. Podejmowanie wyborów zgodnych z duchem Ewangelii staje się możliwe przy otwarciu na działanie Ducha Świętego i współdziałaniu z Nim. Jest On wewnętrznym Przewodnikiem nowego człowieka; daje On moc, aby człowiek wytrwale podejmował proces przekształcania „starego”, grzesznego człowieka, „na wzór obrazu Syna Bożego” (Rz 8,29)⁴. Paschalna droga nowego życia oznacza zgodę na odrzucenie wszystkiego, co jest powodem do grzechu; „ukrzyżowanie swego ciała” (Ga 5,24), czyli uśmiercenie tego, co sprzeciwia się Bogu, a tym samym prowadzi do grzechu⁵. Nowe życie w Chrystusie to nieustanne nawracanie się i pogłębianie więzi z Bogiem. Jest to życie według wskazań Ewangelii. Pogłębianiu więzi z Chrystusem pomaga katecheza szkolna i parafialna, zarówno dzieci, młodzieży, jak i dorosłych. W adhortacji *Catechesi tradendae* czytamy: „ostatecznym celem katechezy jest doprowadzić kogoś nie tylko do spotkania z Jezusem Chrystusem, ale do zjednoczenia, a nawet głębokiej z Nim zażyłości” (nr 5). Dlatego też katecheci i duszpasterze w przepowiadaniu katechetycznym muszą odnosić się do treści związanych z istotą sakramentu chrztu i konsekwencjami wynikającymi z jego przyjęcia. Do zadań katechetów należy również kształtowanie w uczniach postawy wdzięczności za dar chrztu oraz odpowiedzialności za innych członków Ludu Bożego. Katecheza parafialna ma przygotowywać katechumenów oraz rodziców i chrzestnych do przyjęcia chrztu oraz pogłębienia rozumienia jego istoty.

Wskazania dla katechetów i duszpasterzy

- ukazywanie konsekwencji przyjętego chrztu i wpływających z niego zadań i zobowiązań;
- podkreślanie faktu dziecięstwa Bożego ochrzczonych i wpływającej z niego godności;
- wyjaśnianie znaczenia symboliki znaków chrzcielnych: wody i białej szaty;
- kształtowanie postawy szacunku do wody święconej;

² Por. tamże, s. 208-210.

³ Por. E. Mateja, *Duchowość chrzcielna w życiu chrześcijanina*, w: *Program duszpasterski...*, s. 250.

⁴ Por. S. Harężga, *Dynamika nowego życia w Chrystusie*, w: *Program duszpasterski...*, s. 214.

⁵ Por. tamże, s. 215-216.

- formowanie do starannego i świadomego czynienia znaku krzyża z użyciem wody święconej;
- przygotowanie do głębokiego, świadomego i uroczystego przeżycia Wigilii Paschalnej, zwłaszcza do odnowienia przyrzeczeń chrzcielnych;
- podkreślenie i uroczyste przeżycie Niedzieli Chrztu Pańskiego;
- organizowanie symbolicznej rocznicy chrztu dla dzieci pierwszokomunijnych i kandydatów do przyjęcia sakramentu bierzmowania wraz z rodzicami i chrzestnymi;
- upowszechnianie kropielnic w domach rodzinnych.

II. Jubileusz Chrztu Polski

Wydarzenia rocznicy chrztu Polski będą obchodzone w wymiarze ogólnopolskim, diecezjalnych oraz parafialnym. Obchody ogólnopolskie skoncentrowane będą wokół miejsc historycznie związanych z narodzinami wiary na ziemiach polskich. W centrum obchodów zostało ustanowione *Triduum jubileuszowe wokół daty Chrztu*, jakie odbędzie się w Gnieźnie i Poznaniu w dniach 14-16 kwietnia 2016 roku. Na Jasnej Górze zostanie złożony Akt oddania Polski Matce Bożej. W jubileusz Chrztu Polski wpisuje się ponadto pielgrzymka Papieża Franciszka, związana ze Światowymi Dniami Młodzieży w Krakowie. Wyrazem naszego dziękczynienia za dar chrztu Polski będzie również narodowa pielgrzymka do Rzymu, a także oddanie Polski Chrystusowi, Królowi Wszechświata (Kraków-Łagiewniki). Założenia programowe obchodów jubileuszowych dotyczą Kościoła diecezjalnego. Rok Jubileuszowy rozpocznie się Nieszporami I Niedzieli Adwentu. Wówczas to nastąpi przekazanie świec jubileuszowych dla parafii. Ponadto w katedrach zostaną ustalone centralne uroczystości jubileuszowe z aktem oddania Najświętszej Maryi Pannie Królowej Polski. Obchody diecezjalne zostaną ponadto ubogacone spotkaniami w sanktuariach. Katecheci poprzez odniesienie się do historycznego wydarzenia przyjęcia chrztu przez Mieszka I powinni ukazywać jego fundamentalne znaczenie dla chrześcijaństwa i państwowości na ziemi polskiej. Katechezy dotyczące tejże tematyki powinny przyczynić się do odnowienia i umocnienia wiary katechizowanych. Do głębszego przeżycia Jubileuszu Chrztu Polski zaproszone są również wspólnoty parafialne. Pierwszą propozycją do nich skierowaną jest Jubileuszowa Droga Chrzcielna, polegająca na ubogacaniu liturgii pierwszych niedziel miesiąca wątkami chrzcielnymi. Czasem szczególnych przygotowań w parafiach będzie Wielki Post i towarzyszące mu rekolekcje parafialne. Priorytetami w przepowiadaniu powinny być: sakrament chrztu świętego, nowy człowiek i duchowość chrzcielna. Ponadto należy zadbać o podkreślenie takich elementów, jak: odnowa życia w Chrystusie, sakrament chrztu świętego jako dar od Boga, pogłębienie rozumienia istoty sakramentu chrztu świętego; godność człowieka ochrzczonego jako dziecka Bożego; udział ludu Bożego w kapłaństwie; formacja Nowego Człowieka; dar miłosierdzia Bożego⁶. Zwieńczeniem przygotowań w parafiach będzie uroczyste odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych w Wigilii Paschalną. Z kolei wyrazem dziękczynienia wspólnoty parafialnej i każdego ochrzczonego stanie się Akt oddania Najświętszej Maryi Pannie Królowej Polski. Planowane konferencje naukowe, debaty i inne działania popularnonaukowe mają za zadanie przybliżyć polityczny, społeczny i religijny kontekst chrztu przyjętego przez Mieszka I, a także ukazać świadomość Chrztu Polski w dzisiejszym społeczeństwie.

⁶ Por. A. Ziółkowski, *Program przepowiadania*, w: *Program duszpasterski...*, s. 75-76.

Wskazania dla katechetów i duszpasterzy

- zapoznanie z planem uroczystości jubileuszowych w wymiarze ogólnopolskim, diecezjalnym i parafialnym;
- aktywne włączanie się w wydarzenia związane z obchodami jubileuszu chrztu Polski;
- włączenie się w przygotowanie liturgii Triduum Paschalnego z mocniejszym akcentem na Wigilię Paschalną; aktywne inicjowanie i pomoc w przeprowadzeniu parafialnej uroczystości jubileuszowej;
- przybliżenie historii chrztu Polski w 966 roku (przeprowadzenie katechezy, spotkania w grupach duszpasterskich).

III. Miłosierni jak Ojciec. Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia

W wigilię święta Bożego Miłosierdzia, 11 kwietnia 2015 r., Ojciec Święty Franciszek bullą *Misericordiae vultus* ogłosił Nadzwyczajny Jubileusz Miłosierdzia, „jako pełen łaski czas dla Kościoła, by uczynić świadectwo wierzących jeszcze mocniejszym i skuteczniejszym” (MV, 3). Jubileusz rozpocznie się 8 grudnia 2015 r. uroczystością Niepokalanego Poczęcia Najświętszej Maryi Panny. Gestem towarzyszącym inauguracji roku będzie otwarcie Drzwi Świętych w Bazylice św. Piotra, jako Bramy Miłosierdzia. Rok jubileuszowy zostanie zakończony 20 listopada 2016 r., w uroczystość Jezusa Chrystusa Króla Wszechświata. Papież Franciszek w *Evangelii gaudium* podkreśla, że Kościół „Żyje niewyczerpalnym pragnieniem ofiarowania miłosierdzia, będącego owocem doświadczenia nieskończonego miłosierdzia Ojca i jego udzielającej się mocy” (EG 24). W świetle tego pragnienia katecheci i duszpasterze powinni mówić o miłosierdziu, jako drodze, „która łączy Boga z człowiekiem, ponieważ otwiera serce na nadzieję bycia kochanym na zawsze, pomimo ograniczeń naszego grzechu” (MV, 3). Papież Franciszek wskazuje, aby rok jubileuszowy przeżyć pod hasłem: „Miłosierni jak Ojciec”. Nawiązuje w ten sposób do Chrystusowego polecenia: „Bądźcie miłosierni, jak Ojciec wasz jest miłosierny” (Łk 6,36). Wyjaśnienie istoty i sensu miłosierdzia, czyli miłości miłosiernej, jest dla katechetów i duszpasterzy trudnym zadaniem, zwłaszcza w czasach konsumpcjonizmu i egoistycznego podejścia do życia. Pomocą będzie logo Nadzwyczajnego Jubileuszu Miłosierdzia, które wskazuje na miłość Chrystusa wypełniającego tajemnicę swojego Wcielenia Odkupieniem. Konkretnym znakiem Bożego Miłosierdzia jest sakrament pokuty i pojednania. Dla podkreślenia roli sakramentu pojednania w posłudze miłosierdzia zostaną podjęte w roku jubileuszowym konkretne inicjatywy. Pierwsza z nich została określona przez Ojca Świętego jako „24 godziny dla Pana”, którą będziemy przeżywali w piątek i sobotę przed IV Niedzielą Wielkiego Postu. Drugą inicjatywą będzie posłanie Misjonarzy Miłosierdzia, kapłanów, którym papież udzieli władzy przebaczenia grzechów zarezerwowanych dla Stolicy Apostolskiej. Papież Franciszek zaleca, aby odkryć na nowo uczynki miłosierdzia względem ciała i względem ducha, a także by nadać im praktyczny wymiar w codziennym życiu ochrzczonych. Ich odkrycie ma obudzić sumienia, tak często dziś uśpione w obliczu dramatu ubóstwa, a także umożliwić wejście w głąb serca Ewangelii, „gdzie ubodzy są uprzywilejowani dla Bożego miłosierdzia” (MV, 15).

Wskazania dla katechetów i duszpasterzy

- wskazywanie na sakrament pokuty i pojednania, jako wyraz miłosierdzia Boga względem grzesznego człowieka;
- przybliżanie biblijnego znaczenia „miłosierdzia” oraz biblijnych perykop o miłosierdziu, zwłaszcza przypowieści Jezusa;
- zapoznanie z nauczaniem papieskim na temat miłosierdzia (Jan Paweł II – *Dives in misericordia*, Benedykt XVI – *Deus caritas est*, Franciszek – *Misericordiae vultus*);

- przybliżenie sylwetek świętych i błogosławionych odznaczających się szczególną postawą miłosierdzia;
- zapoznanie z uczynkami miłosiernymi co do ciała i co do duszy; kształtowanie postawy praktykowania tych uczynków w codzienności;
- zapoznanie z mottem i logiem Jubileuszu Miłosierdzia oraz ich znaczeniem; zapoznanie z Hymnem Roku Jubileuszowego;
- włączanie w różne formy pomocy bliźnim, np. wolontariatu, szkolnego koła Caritas oraz podkreślanie ich znaczenia; kształtowanie postawy otwartości i wrażliwości na potrzebujących pomocy.

IV. Błogosławieni miłosierni. CARITAS – jako III etap przygotowania do Światowych Dni Młodzieży

Trzeci etap przygotowania do Światowych Dni Młodzieży jest kontynuacją programów realizowanych w poprzednich dwóch latach: „Cz@tu ze Słowem” oraz „Serca 2.0”. Jednocześnie współbrzmi z ogłoszonym przez Ojca Świętego Nadzwyczajnym Jubileuszem Miłosierdzia. Należy tu dostrzec korelację myśli przewodnich: „Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią” – „Miłosierni jak Ojciec”. Etap ten poświęcony jest tematyce diakonii w wymiarze CARITAS i dopełnia ścieżkę wyznaczoną przez etapy poprzednie: 2013/2014 – SŁOWO (kerygmat) i 2014/2015 – SAKRAMENTY (liturgia). Człowiek, „który otwiera się na Chrystusa, przyjmuje postawę diakonijną wobec braci. Weryfikatorem naszego chrześcijaństwa jest służba wypływająca z autentycznej miłości. Człowiek wiary (...) napełniony darem Słowa i łaskami płynącymi z sakramentów sam staje się świadkiem Chrystusa w świecie”⁷. Zatem katecheci i duszpasterze nie mogą zaniedbywać inicjatyw i form przygotowania podjętych w poprzednich latach. Należy nadal kłaść mocny akcent na rozważanie słowa Bożego oraz trwanie przed Jezusem Chrystusem w Najświętszym Sakramencie⁸. Koncepcja programowa III etapu przygotowań zawiera następujące elementy:

1. Przejście przez Bramę Miłosierdzia.
2. Kerygmat (a w nim 4 prawa życia duchowego) – przesłanie życia.
3. Chrzest – na nowo odkryty.
4. Wspólnota – środowisko wzrastania w nowym człowieczeństwie.
5. Bądźcie miłosierni – owoce miarą miłości chrześcijańskiej.
6. Dziękczynienie Bogu i ludziom.

Celem podejmowanych przez katechetów działań ma być wzrost duchowości chrześcijańskiej młodego Kościoła w Polsce, a także pogłębianie „świadomości miłosierdzia”, która będzie wyrażać się w zawierzeniu Bożemu Miłosierdziu oraz w świadczeniu konkretnych dzieł wobec bliźnich⁹. Nie chodzi przy tym jedynie o sposób wdrażania programu, ale rzeczywiste realizowanie wypływających z miłości bliźniego uczynków miłosierdzia. Istotne jest, aby realizować kolejne jego elementy, synchronizując je z przeżywaniem roku liturgicznego, co pozwoli na jeszcze mocniejsze osadzenie ich w tematyce eklesjalnej. Szczególne znaczenie ma tu właściwe przygotowanie i pogłębione przeżycie Wielkiego Postu i Triduum Paschalnego, aby osobiście doświadczyć strumieni łaski płynących z Krzyża i Zmartwychwstania Chrystusa¹⁰. Zwieńczeniem przygotowań i szczytem całego roku stanie się Światowy Dzień Młodzieży. Zaplanowano na ten czas m.in. takie wydarzenia, jak:

⁷ K. Dukielski, *Przygotowanie do Światowych Dni Młodzieży*, w: *Program duszpasterski...*, s. 384.

⁸ Por. tamże.

⁹ Tamże.

¹⁰ Tamże, s. 385.

- katechezy Papieża – słowo niosące przesłanie życia oraz odnoszące się do czterech praw życia duchowego;
- odnowienie przyrzeczeń chrzcielnych z wykorzystaniem znaku białej szaty – jako osobista forma rozpoznania na nowo sakramentu chrztu;
- doświadczenie wspólnoty Kościoła – młodego, spotykającego się w jednym miejscu – jako odkrycie niezwykłego daru wspólnej drogi wiary;
- zawierzenie młodych Bożemu Miłosierdziu oraz postanie Młodych Misjonarzy Miłosierdzia¹¹. Nie można zawężyć Światowych Dni Młodzieży jedynie do wydarzenia Kościoła lokalnego w Krakowie. W doświadczeniu powszechnego wymiaru Kościoła mają pomóc spotkania oraz inicjatywy organizowane we wspólnotach parafialnych, w duchowej łączności z bezpośrednimi uczestnikami Światowych Dni Młodzieży. „Dzięki temu *Pole Miłosierdzia* rozszerzy się na całą Polskę (i nie tylko), a każdy człowiek, jeśli zapagnie, będzie mógł wziąć udział w Świącie Młodych u źródła Miłosierdzia”¹². Bogate duchowo Światowe Dni Młodzieży – ŚDM Kraków 2016 nie mogą być jednak wydarzeniem jednorazowym. Dlatego katechci i duszpasterze powinni inicjować nowe przedsięwzięcia, które będą wyrazem stałego otwarcia na potrzeby innych, a także na stałe wpiszą się w ogólnopolską „mapę *Campus Misericordiae*”. Kształtowanie w katechizowanych takiej postawy i działania będzie owocem powrotu do chrztu, jako źródła wiary, Światowych Dni Młodzieży, jak również odpowiedzią na motto Nadzwyczajnego Jubileuszu: „Miłosierni jak Ojciec”.

Wskazania dla katechetów i duszpasterzy

- zapoznanie z ideą i harmonogramem wydarzeń związanych z Światowymi Dniami Młodzieży, jak też z hasłem, logo i hymnem;
- kontynuowanie realizacji programu przygotowania – *Serce 2.0*;
- podejmowanie inicjatyw szkolnych, parafialnych związanych ze Światowymi Dniami Młodzieży, a także stałe ich kontynuowanie;
- w miarę możliwości zorganizowanie wyjazdu grupy młodzieży na Światowe Dni Młodzieży – ŚDM Kraków 2016;
- umożliwienie przeżycia Światowych Dni Młodzieży we wspólnotach parafialnych dla młodzieży niebiorącej bezpośredniego udziału w Krakowie.

Program duszpastersko-katechetyczny na rok 2015/2016 wskazuje na Boże miłosierdzie. Doświadczamy go szczególnie w sakramentach chrztu świętego oraz pokuty i pojednania. Obdarzenie katechizowanych godnością dzieci Bożych i włączenie do Ciała Chrystusa, którym jest Kościół, jest zarówno darem, jak i zadaniem. Również przeżywane w 2016 roku Światowe Dni Młodzieży swoim hasłem: „*Błogosławieni miłosierni, albowiem oni miłosierdzia dostąpią*” (Mt 5,7) nawiązują do postawy właściwej każdemu chrześcijaninowi. Należy więc przybliżyć postawę świętych, którzy przekazywali światu tajemnicę Bożego Miłosierdzia – św. Faustynę i św. Jana Pawła II. Bogactwo tych wydarzeń, jakie niesie nowy rok duszpasterski i katechetyczny staje się wezwaniem do mocnego zaangażowania duszpasterzy, katechetów i wszystkich wiernych na rzecz wykorzystania wyjątkowego czasu łaski dla odnowienia i zdynamizowania wiary oraz więzi z Jezusem Chrystusem i wspólnotą Kościoła.

*Biskup Radomski
Henryk Tomasik*

Radom, 28 sierpnia 2015 r.

¹¹ Tamże, s. 386.

¹² Tamże, s. 387.